HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דמיתאמרא באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא. אם יזמזו ואימרו לזה כך אמר פלוני עליך (רשב"ם ב"ב ל"ט). **בא לידי רעתו.** לידי רגונו, מתוך שמרגיז בכעסו מזכירין אם גנות אבו (שם קסד). מי שמיודד ביתו לו. שכלי משמשו מיוחדין לו ואינו משתילן לאכנע, כלומר שהנעשים בגיס על לחות הענין (יומא יא:). **למה נסמכה פרשת בגדי כהונה.** כלו את אהרן ואת בניו ואת תורת העולה ואת תורת החטאת והאשם וחצה האצמים, והדר קח את אהרן ואת הבגדים (ובחיים פח:). **ויכפר על העם.** ממתלוקת קרח שהוא לשון הרע דכתיב בה אותיות כיה אתם המיתם וגו' (ובחיים פח:). **על לשון הרע.** כי הכיה דקרח לשון הרע הוא, דכתיב אתם המיתם את עם ה', ואמרם לשון הרע בחשאי הוא (יומא מד:). **יבא דבר שבחשאי.** שהיה הכהן לבדו שם, כלומר פורשין מבין האוהלים ומזגה בשעת הקטרה, וכל שכן מן ההיכל, שנאמר וכל אדם לא יהיה וגו' (ובחיים פח:).

רבינו גרשום

כל מלתא דמיתאמרא באפי תלתא. שהאחד הראשון אומרה בפני שלשה אם חזר וסיפרה אחד מהם אין בו משום לשון הרע שלדעת כן אומרו בפני ג' שאינו חושש אם יתפרסם הדבר דחברך הוא: **ושמעי אנשי.** שלטונין: **ואמרין ליה.** שאומרים ודאי עשיר הוא הואיל והוא מוציא כ"כ: **שמתוך טובתו בא לידי רעתו.** שמדקדקין אחריו ואומרים לו אותו שאתה משבח [כ"כ] והלא שמעתי שעשה כך וכך: **איבא דאמרי.** לאו מימרא איתמר אלא כי ההיא גוונא: [**הואל.** השבבו]: **מי שמיוחד ביתו לו.** (שיש לו כל טוב בביתו ואינו מהנה אחרים) [שרוצה ליהנות יחידי מכל מה שיש בביתו ואינו רוצה שהנו אחרים עמו] [ז]: **ויטבלו את הבהנת בדם.** סימן יבא כתנת ויכפר על מעשה דם: **יבא דבר שבגובה.** מצנפת שהי' על הראש): **אחיבא דאיתיה.** שכנגד לבו היה חוגרו דכתיב לא יחגרו ביזע במקום שמזיעין כגון תחת שחיי אלא כנגד לבו שאין מזיעין שם: **אין אפוד [ותרפים].** כלומר אין אפוד] שיכפר על עון תרפים: **דבר שבקול.** דכתיב ונשמע קולו בבואו אלמא אית ליה כפרה לאומר לשה"ר ע"י מעיל ולא לקי בצרעת: **לא אהני מעשיו.** ממש ב) שהלבן פני חבירו דאמרינן [מעלין עלין] כאילו הרגו או דבר ערוה כדאמרינן בבני עלי העלה הכתוב עליהן כאילו [שכבום] על כיוצא בהן מעיל מכפר: **יבא דבר שבחשאי.** קטורת שהיו עושין לפנים בהיכל שאין אדם רשאי ליכנס לשם לראותו [**ויכפר על**] **מעשה חשאי** לשה"ר שאומרים אותו [בחשאי] ובחדרי חדרים: **קשיא שעיות דמים אשעיות דמים.** דהתם אמרת כתונת מכפר והכא אמרת עגלה ערופה מכפרת: [**דרישי מאן קטליה.** כתונת מכפר: **במזיד ולא אתרו ביה.** דלא הוה בר קטלא כתונת מכפר: **הא בצנעא הא בפרהסיא.** לשה"ר הנאמר בצנעא קטרת מכפרת דומיא דחשאי]:

ז) המוקף במלמי עיגול הוא מ"י יומיסלים, והמוקף במלמי ריבוע הוא מכ"י רומי. ב) ופי' רבינו דקפיר המירון גם פ"ש וכן כתבו התוספות כאן בשם ועוד יש מפרשים.

גליון הש"ס

רש"י ד"ה **בא** וכו' יותר **מדאי.** וכ"כ בריש"י פ"ג בשבת לעולם אל יספר אדם בטובתו אל תכירו יותר מדאי וכרמב"ם פ"ז מהלכות דיעות אל יספר בפני שומעיו. וכ"כ בסמ"ג: ד"ה למה נסמכה כו' **בפ'** ואתה תצוה. עיין פירוש רש"י זמיכה דף פח ע"ב ד"ה למה נסמכה:

מוסף רש"י

דמיתאמרא באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא. אם יזמזו ואימרו לזה כך אמר פלוני עליך (רשב"ם ב"ב ל"ט). **בא לידי רעתו.** לידי רגונו, מתוך שמרגיז בכעסו מזכירין אם גנות אבו (שם קסד). מי שמיוחד ביתו לו. שכלי משמשו מיוחדין לו ואינו משתילן לאכנע, כלומר שהנעשים בגיס על לחות הענין (יומא יא:). **למה נסמכה פרשת בגדי כהונה.** כלו את אהרן ואת בניו ואת תורת העולה ואת תורת החטאת והאשם וחצה האצמים, והדר קח את אהרן ואת הבגדים (ובחיים פח:). **ויכפר על העם.** ממתלוקת קרח שהוא לשון הרע דכתיב בה אותיות כיה אתם המיתם וגו' (ובחיים פח:). **על לשון הרע.** כי הכיה דקרח לשון הרע הוא, דכתיב אתם המיתם את עם ה', ואמרם לשון הרע בחשאי הוא (יומא מד:). **יבא דבר שבחשאי.** שהיה הכהן לבדו שם, כלומר פורשין מבין האוהלים ומזגה בשעת הקטרה, וכל שכן מן ההיכל, שנאמר וכל אדם לא יהיה וגו' (ובחיים פח:).

תורה אור השלם

1. מְבָרֵךְ רֵעֵהוּ בְּקוֹל גָּדוֹל בַּבֹּקֶר הַשְּׁכִּים קְלָלָה תֵחָשֵׁב לוֹ:
2. מִשְׁלֵי כז יד
2. מַלְשִׁנִי בַּסֵּתֶר רֵעֵהוּ אוֹתוֹ אֶצְמֹּתִּי גַּבֵּהּ עֵינַיִם וּרְחַב לֵבָב אֹתוֹ לֹא אוּכָל: תְּהִלִּים קא ה
3. יָחִלוּ עַד רֹאשׁ יוֹאָב וְאַל כָּל בֵּית אָבִיו וְאַל יִכָּרֵת מִבֵּית יוֹאָב זָב וּמְצֹרָע וּמַחֲזִיק בַּפֶּלֶךְ וּנֹפֵל בַּחֶרֶב וְחֶסֵר לָחֶם:
שמואל ב ג כט
4. וַיֹּאמֶר נְעֻמָן הוֹאֵל קַח כִּכָּרַיִם וַיִּפְרָץ בּוֹ וַיָּצֶר כִּכָּרַיִם כֶּסֶף בִּשְׁנֵי חֲרָרוֹת וּשְׁתֵּי חֲלִפוֹת בְּגָדִים וַיִּתֵּן אֶל שְׁנֵי נְעָרָיו וַיִּשְׂאוּ לְפָנָיו: מלכים ב ה כג
5. וְצָרַעַת נְעֻמָן תִּדְבַּק בְּךָ וּבְזַרְעֶךָ לְעוֹלָם וַיֵּצֵא מִלְּפָנָיו מְצֹרָע כַּשָּׁלֶג: מלכים ב ה כז
6. וַיְנַגַּע יְיָ אֶת פַּרְעֹה נְגָעִים גְּדֹלִים וְאֶת בֵּיתוֹ עַל דְּבַר שָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם: בראשית יב יז
7. וּבְחִזְקָתוֹ גֹּבַהּ לִבּוֹ עַד לְהַשְׁחִית וַיִּמְעַל בַּיְיָ אֱלֹהֵיו וַיָּבֹא אֶל הֵיכַל יְיָ לְהַקְטִיר עַל מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת:
דברי הימים ב כו טז
8. וַיִּזְעַף עֻזִּיָּהוּ וּבְיָדוֹ מַקְטֶרֶת לְהַקְטִיר וּבְזִעְפּוֹ עִם הַכֹּהֲנִים וְהִצְּרַעַת זָרְחָה בְמִצְחוֹ לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים בְּבֵית יְיָ מֵעֵל לְמִזְבַּח הַקְּטֹרֶת: דברי הימים ב כו יט
9. רָצוֹה הַכֹּהֵן וּפִנּוּ אֶת הַבַּיִת בְּטֶרֶם יָבֹא הַכֹּהֵן לִרְאוֹת אֶת הַנֶּגַע וְלֹא יִטְמָא כָּל אֲשֶׁר בְּבַיִת וְאַחַר כֵּן יָבֹא הַכֹּהֵן לִרְאוֹת אֶת הַבָּיִת: ויקרא יד לו
10. וּבָא אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת וְהִגִּיד לַכֹּהֵן לֵאמֹר כְּנֶגַע נְרְאָה לִי בַּבָּיִת: ויקרא יד לה
11. וְיִקְחוּ אֶת בְּתֹנֶת יוֹסֵף וְיִשְׁחֲטוּ שְׂעִיר עִזִּים וְיִטְבְּלוּ אֶת הַכְּתֹנֶת בַּדָּם: בראשית לז לא
12. וְעָשָׂה לָהֶם מִכְנְסֵי בַד לְכַסּוֹת בְּשַׂר עֶרְוָה מִמָּתְנַיִם וְעַד יְרֵכַיִם יִהְיוּ: שמות כח מב
13. וְנָתַתָּ אֶל חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאוּרִים וְאֶת הַתֻּמִּים וְהָיוּ עַל לֵב אַהֲרֹן בְּבֹאוֹ לִפְנֵי יְיָ וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת מִשְׁפַּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לִבּוֹ לִפְנֵי יְיָ תָּמִיד: שמות כח ל
14. וְעָשִׂיתָ חֹשֶׁן מִשְׁפָּט מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב כְּמַעֲשֵׂה אֵפוֹד תַּעֲשֶׂנּוּ זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ: שמות כח טו
15. כִּי יָמִים רַבִּים יֵשְׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין מֶלֶךְ וְאֵין שָׂר וְאֵין זֶבַח וְאֵין מַצֵּבָה וְאֵין אֵפוֹד וּתְרָפִים: הושע ג ד
16. וְהָיָה עַל מֵצַח אַהֲרֹן וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל מַתְּנוֹת קָדְשֵׁיהֶם וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְיָ: שמות כח לח
17. וַיִּמְנְעוּ רַבִּים וּמְלֻקּוֹשׁ לוֹא הָיָה וּמֹצֵאת אִשָּׁה זוֹנָה הָיָה לָךְ מִנֹּאֲנַת הַכֹּבֶשׂ: ירמיה ג ג
18. וַיִּקַּח אַהֲרֹן בַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיָּרָץ אֶל תּוֹךְ הַקָּהָל וְהִנֵּה הֵחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם וַיִּתֵּן אֶת הַקְּטֹרֶת וַיְכַפֵּר עַל הָעָם: במדבר יז יב

שינויי נוסחאות

ז) ומעמין אינשי ס"א אנסי (ש"מ). ב) אמר ליה מיתי לי דקיימי כל מה דאמר (ש"מ). ג) כס"א ומ"ש דאמור. ד) מי קיימת לעולם (ש"מ). ה) לידי רעתו אמר ליה לא הוה אמינא לי (ש"מ). ו) ל"ל מקרא (ש"מ).

שיטה מקובצת

דהכי מרה קמא. דבפרק הרואה (ברכות נח.) דאמרינן אורח טוב מהו אומר כמה בשר הביא לפני אלמא מעליותא היא התם איירי כשהוא בין אנשים צנועים וטובים והכא מיירי כשהוא בין אנשים ריקים [ובגליון בע"א: והא דאמרינן בברכות (שם) אורח טוב מהו אומר כל מה שטרח בעי"ב לא טרח אלא בשבילי היינו בצנועה] ולפ"ז הא דאמר בפ"ב דב"מ (כג:) בחלת מילי משני רבנן באושפיזא יש לפרש בשני ענינים אם יש לו בעה"ב טוב שטרח בשבילו מותר לשנות בשביל אנשים ריקים ולומר לא טרח כלום או אם היה לו בעה"ב שלא טרח בשבילו מותר לשנות בפני אנשים צנועים כמה בשר הביא לפני. תוס': **דכתיב מלשני בסתר רעהו וגו'.** הקשה הר"ר אלחנן למה ליה לאתויי האי קרא דאינו מפורש בהדיא ולא מייתי האי קרא (דברים כד ט) זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים ודרשינן בספרי אם באת להזהר שלא תלקה בצרעת אל תספר לשון הרע זכור הנעשה במרים שדברה באחיה ומדסמכיה לקרא דהשמר בנגע הצרעת הוא דדריש הכי, וי"ל דליכא למילף כולי האי דמצינו מרגלים שלא לקו בצרעת אלמא [דשאר] מיני ענושין יש בלשון הרע אבל קרא דאותו אצמית משמע דזהו ענושו. הרא"ש ז"ל: **איני והאמר רבי עקיבא בר ששון וכו'.** תימה לי טובא מאי פריך וכי בגדי כהונה מכפרין שלא יענשו אף מי שאינו שם בתשובה אם כן למה גלו ישראל והלא נתכפר להם על עבודה זרה שעבדו ועל גלוי עריות ושפיכות דמים.

דמיתאמרא באפי תלתא. שהנעלים אמרוה בפני ג' המגלה אותה אינו לשון הרע שזה גילה תחלה דעתו שאם מגלה [ז] אותו אינו מושם דמידע ידע דסופה להגלות דחברך חברא אית ליה וזה מגלה לחבירו וזה לחבירו עד שיודע: **מברך רעהו בקול גדול וגו' קללה תחשב לו.** אותה ברכה קללה היא לו לחבירו: **ושמעין אינשי.** אלמים שהוא עשיר ואזלי ואנסי ליה לממוניה. ל"א אנסי ליה שמתאכסנין אצלו אורחין עד שמכלין ממונו: **בא לידי רעתו.** שכשהוא מספר בטובתו [ח] יותר מדאי הוא עצמו אומר תוך ממדה רעה זו שבו אז אחרים שומעין שזה משבחו ואומרים הלא מדת כך וכך בידו: **לרוח הענין.** שלרה עינו באחרים ואינו מהנה שכיניו מכלין ע"י שאלה: **אוהו אצמים.** ואורקימנא לעיל [ט] **דהיינו גנעים: אל ירבה מביא יותר.** מפני שהרג אלשע אבנר: **הואל.** השבב שאלתך אלישע וקח ככרים: **ובחזקתו גבה לבו וגו'.** בעוזיהו משמעי: **שייחד ביתו.** כלי משמשו אלא שהאילם לאחרים: **למה נסמכה כו'.** [י] בפרשת ואתה תצוה [יא] נסמכה ענין המילואים לבגדי כהונה: **ויעבלו את הכהנת בדם.** [יב] רמז היה להם שעגילת כפרת דמים עולה ע"י כתנת: **אין אפוד ותרפים.** בזמן שאין אפוד הוי עון תרפים: **שבקול.** פעמוני המעיל נשמעין [יג] על מעשה קול לשון הרע ואת אמרת נגעים אתו עליה: **אהני מעשיו.** שנתקוטטו על ידו. ואי קשיא אמאי לא מוזיף ליה משפיכות דמים וגילוי עריות דקאמר לעיל נגעים באין עליהם והכא תניא דבגדי כהונה מכפרין לאו עליה דידיה אלא על אחרים דכתיב [יד] תניא רבי עקיבא בר ששון אומר בגדי כהונה מכפרין על אחרים ולא על עצמן דכתיב [טו] כי הדם הוא יחניף וגו' ובגלוי עריות כתיב [טז] ותטמא הארץ ואפקוד עונה עליה אבל לשון הרע לא אשכחן דמיעבדי ביה אחרייני: **שבחשאי.** קטורת נעשית בהיכל בחשאי דלתניא בפרק הוליאו לו במסכת יומא (דף מד.) פורשין מבין האולם ולמזגה בשעת הקטרה. לשון הרע בחשאי הוא: **קשיא שפיכות דמים וכו'.** דקאמרינן לעיל בגדי כהונה מכפרין על אחרים ולא חזינן דעגלה ערופה מכפרת על אחרים דעל הרוג אינה מכפרת דקיימא לן בסוטה (דף מז:) שאם נתערפה העגלה ואח"כ נמצא הרוג מנין שהוא נהרג תלמוד לומר [טז] ולארץ לא יכופר וגו': **קשיא לשון הרע.** לעיל דקתני דבגדי כהונה מכפרין: **לא ידיע מאן קטליה.** עגלה מכפרת: **בר קטלא הוא.** וכל כמה דלא מיקטל לא מיכפרי אחריני דכתיב (במדבר לה) ולארץ לא יכופר וגו': **בלישנא.** דמעשה חשאי [יט] קטרת מכפרת: בפרהסיא

ובחזקתו גבה לבו וגו'. גבי עוזיה כתוב. בדברי הימים [כ] כתיב (ד"ה ל ה) ויחזק הוליך [את] עזיה (הכהן) [הוא] אשר כיהן (בתוך) בבית אשר בנה (המלך) שלמה [בירושלים] וג"ע למה כתיב עליו אשר כיהן יותר מן האחרים שהוא מונה שם כל הכהנים גדולים אשר שמשו בבית ראשון והרי מונה לפניו כמה כהנים ולמה כתיב אשר כיהן גבי עוזיה [עוזי'] יותר מן האחרים וי"ל לפי שהוא הכהנים עצמו להתווכח על הכהונה כשבא עוזיה יותר מן האחרים: **הא** דאהנו מעשיו. פירש רש"י שנתקוטטו על ידו ואי קשיא אמאי לא מוזיף ליה משפיכות דמים וגילוי עריות דקאמר לעיל נגעים באין עליהם דכתיב [כא] דבגדי כהונה מכפרים תרין דהא דתני [כב] בגדי כהונה מכפרי' לאו עליה דידיה אלא על אחרים דע"י שפיכות דמים ונגעים העולה דכתיב (במדבר לה) כי הדם הוא יחניף וגבולין עריות כתיב ותטמא הארץ ואפקוד עונה עליה אבל לשון הרע לא אשכחן דמיעבדי ביה אחרייני כולי האי דקאמר לעיל דקתני דבגדי כהונה מכפרין לאו עליה דידיה אלא על אחרים ודאי אי לא אהנו מעשיו מעיל מכפר והא"ר סימון אמר רבי יהושע בן לוי שני דברים לא מצינו להם בקרבנות כפרה [כג] בדבר אחר מצינו להם כפרה שפיכות דמים ולשון הרע שפיכות דמים בעגלה ערופה ולשון הרע בקטרת [כד] דתניא ר' חנינא למדנו לקטרת שמכפרת דכתיב [כה] ויתן את הקטרת ויכפר על העם ותנא דבי רבי ישמעאל על מה קטרת מכפרת על לשון הרע אמר הקב"ה יבא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה חשאי קשיא שפיכות דמים אשפיכות דמים קשיא לשון הרע אלשון הרע שפיכות דמים אשפיכות דמים לא קשיא הא דידיע מאן קטליה הא דלא ידיע מאן קטליה דידיע מאן קטליה בר קטלא הוא במזיד ולא אתרו ביה לשון הרע אלשון הרע ל"ק הא בצינעא הא

ויבכו את מייר פ"א מהלכות דעות הלכה ה וזכרב אלפס שבת פ"ג דף יד:):

כו ב מיי' פ"ט מה' אבל הלכה ד: **כח ג** מיי' פט"ו מה' טומאת צרעת הל' י וזכרב אלפס שם):

יונתן, ו) בגמלתות פ' מלורע מסיים ואין הואל אלא שבועה שנאמר ושמעה קול אלה, ז) בפסוק: **וכחזקתו, ט)** הוא **כינס** ממון (ש"מ). **י)** מגיעא אמר הקב"ה יבא (ש"מ), **יא)** טעות הדפוס וכ"פ בס"מ ובזמתים ע"ש ומיין בפירש"י בזמתים ד"ה להיכל לאתמא שהיו מוגרין כנגד אלילי יחיכון דהיינו כנגד הלב כו' ועי' תוס' לעיל דף טו: ד"ה אבנגע (וכן בס"מ מתקון), **יב)** לין מכפר על עזי פנים [מתיגה מעשה נמתקן] (ש"מ). **יג)** ומצינו להם כפרה בדבר אחר שפיכות, **יד)** דתני ר' מגיעא (ש"מ), **טו)** תגלה אינו מושם [מתיגה אותו נמתקן] (ש"מ). **טו)** ל"ל רמז היה להם שכפרת שפיכת דמים עולה ע"י כתנת טבילה היינו כפרה כל"ל וכן הוא בגרא"ש מסכת זמתים, **יז)** ומעמין הס"ד, ומה"ד על מעשה (ש"מ), **יח)** אלא שם נערפה (ש"מ), **יט)** תשלי הוא קטרת (ש"מ), **כ)** הימים וכתיב (ש"מ), **כא)** כדפו"ר תני, **כב)** דתני דבגדי (ש"מ).

ג) כ"ג לט.), **ד)** (כתובות קט: קי. ב"מ כח: כט. לח: לט.), **ה)** כ"ג קפד:, **ו)** שבועות ת. ע"ז קטוה טו. ליומות כו., **ז)** [יומא יח:], **ח)** [זמתים פח:], **ט)** זמתים פח: יומא מד., **י)** [דף טו:], **יא)** [שמות כח-כט], **יב)** [במדבר לה], **יג)** שיך לע"ז אמר ד"ה עוזה,

רבינו גרשום

ג) רבה בר רב הונא **א)** כל מילתא דמיתאמרא באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא מ"ט **ב)** חברך חברא אית ליה וחברא דחברך חברא אית ליה כי אתא רב דימי אמר מאי דכתיב [1]מברך רעהו בקול גדול בבוקר השכם קללה תחשב לו כגון דמיקלע לאושפיזא וטרחו קמיה שפיר למחר נפיק יתיב בשוקא ואמר רחמנא ניברכיה לפלניא דהכי טרח קמאי ושמעין **ג)** אינשי ואזלין ואנסין ליה **ד)** תני רב דימי אחוה דרב ספרא [2]לעולם אל יספר אדם בטובתו של חבירו שמתוך טובתו בא לידי רעתו איכא דאמרי רב דימי אחוה דרב ספרא חלש על רב ספרא לשיולי ביה אמר **ה)** להו תיתי לי דקיימי כל דאמר **ו)** רבנן א"ל הא מי **ז)** מקיימת לעולם אל יספר אדם בטובתו של חבירו שמתוך טובתו בא לידי **ח)** גנותו אמר להו לא שמיעא לי ואי הוה שמיעא לי קיימתה **ט)** א"ר שמואל בר נחמני א"ר **י)** יוחנן על שבעה דברים נגעים באין **יא)** על לשון הרע ועל שפיכות דמים ועל שבועת שוא ועל גילוי עריות ועל גסות הרוח ועל הגזל ועל צרות העין על לשון הרע דכתיב [2]מלשני בסתר רעהו אותו אצמית על שפיכות דמים דכתיב [3]ואל יכרת מבית יואב זב ומצורע וגו' ועל שבועת שוא דכתיב [4]ויאמר נעמן הואל קח ככרים **יב)** וכתי' [5]וצרעת נעמן תדבק בך וגו' ועל גילוי עריות דכתיב [6]וינגע ה' את פרעה נגעים וגו' ועל גסות הרוח דכתיב **יג)** [7]ובחזקתו גבה לבו עד להשחית וימעול בה' אלהיו [8]והצרעת זרחה במצחו ועל הגזל דכתיב [9]וצוה הכהן ופנו את הבית תנא הוא **יד)** כונס ממון שאינו שלו יבא הכהן ויפזר ממונו ועל צרות העין דכתיב [10]ובא אשר לו הבית [וגו'] ותנא דבי ר' ישמעאל **טו)** מי שמיוחד ביתו לו אינו **יז)** והא אמר ר' עוני בר ששון למה נסמכה פרשת בגדי כהונה לפרשת קרבנות לומר לך מה קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין כתונת מכפרת על שפיכות דמים דכתיב [11]ויטבלו את הכתנת בדם מכנסים מכפרים על גילוי עריות דכתיב [12]ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה מצנפת מכפרת על גסי הרוח כדרבי חנינא דא"ר חנינא **יח)** יבא דבר שבגובה ויכפר על מעשה גובה אבנט מכפרת על הרהור הלב אהיכא דאיתיה **יט)** (דכתיב [13]והיה על לב אהרן) חושן מכפר על הדינין דכתיב [14]ועשית חושן משפט אפוד מכפר על עבודה זרה דכתיב [15]אין אפוד ותרפים מעיל מכפר על לשון הרע אמר הקב"ה יבא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול ציץ מכפר על **יא)** מעשה עזי פנים כתיב הכא [16]והיה על מצח אהרן וכתיב התם [17]ומצח אשה זונה היה לך לא קשיא הא דאהנו מעשיו הא דלא אהנו מעשיו אי אהנו מעשיו אתו נגעים עליה אי לא אהנו מעשיו מעיל מכפר והא"ר סימון אמר רבי יהושע בן לוי שני דברים לא מצינו להם בקרבנות כפרה **יג)** בדבר אחר מצינו להם כפרה שפיכות דמים ולשון הרע **יד)** דתניא ר' חנינא למדנו לקטרת שמכפרת דכתיב [18]ויתן את הקטרת ויכפר על העם ותנא דבי רבי ישמעאל על מה קטרת מכפרת על לשון הרע אמר הקב"ה יבא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה חשאי קשיא שפיכות דמים אשפיכות דמים קשיא לשון הרע אלשון הרע שפיכות דמים אשפיכות דמים לא קשיא הא דידיע מאן קטליה הא דלא ידיע מאן קטליה דידיע מאן קטליה בר קטלא הוא במזיד ולא אתרו ביה לשון הרע אלשון הרע ל"ק הא בצינעא הא

ד) המוקף במלמי עיגול הוא מ"י יומיסלים, והמוקף במלמי ריבוע הוא מכ"י רומי. **ב)** ופי' רבינו דקפיר המירון גם פ"ש וכן כתבו התוספות כאן בשם ועוד יש מפרשים.